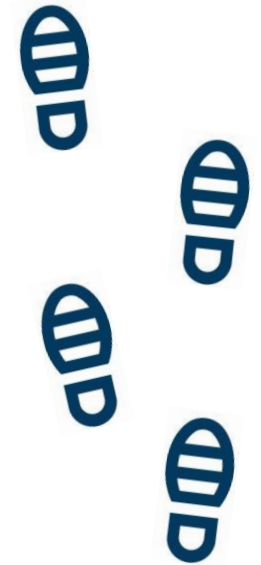

WIE IS ...?

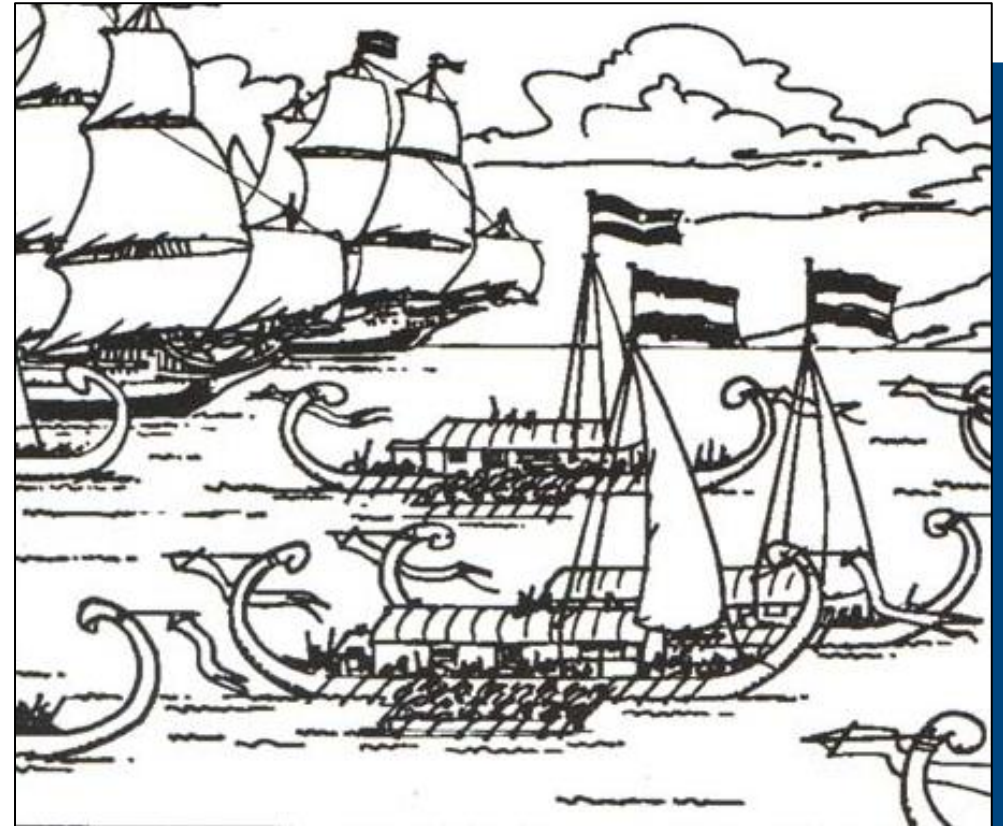
**MONIA LATUARIMA,
DE STRIJDSTER VAN ALAKA**

**MOLUKSE VOETSTAPPEN DOOR DE GESCHIEDENIS:
ZESTIEN VERHALEN OVER HISTORISCHE PERSONEN**

1637

Het was begin januari van het jaar 1637, toen in het noordelijk deel van het eiland Haruku een uiterst belangrijk bericht binnenkwam. De gouverneur-generaal, Anthonie van Diemen, was persoonlijk vanuit Java met een sterke vloot naar de Molukken gekomen, en dat betekende niet veel goeds. De vier kapitan van de Uli (verbond) Hatuhaha op het eiland Haruku, zaten bij elkaar in hun vesting Kitakutu op de berg Alaka. Het waren kapitan Akipai van Kailolo, kapitan Tuarihi van Pelau, kapitan Matakau van Kabau en de hoofdkapitan Mahupessy van Ruhumoni. Ze bespraken de nieuwe situatie. Ze wisten dat de gouverneur-generaal ook naar Haruku zou komen om de Uli Hatuhaha onder het gezag van de VOC te brengen. Dat betekende dat alle mensen aan de kust moesten gaan wonen, in nieuwe dorpen, en dat ze hun specerijen alleen aan de Nederlanders mochten verkopen.

Monia Latuarima

Het was nu zaak om de verdediging op poten te zetten. 'We laten de Nederlanders niet tot aan onze vesting Kitakutu komen. We vallen ze eerder aan om ze de toegang te beletten', zei kapitan Mahupessy.

De dochter van kapitan Mahupessy, Monia Latuarima, was zeer bezorgd over de nieuwe ontwikkelingen. 'Kunnen we de Nederlanders tegenhouden? Ze komen steeds met een grotere troepenmacht.' Ze was vastbesloten om net als haar vader de Nederlanders te bestrijden. Ze wist dat wie niet sterk is, slim moet zijn, want dan heb je nog een kans tegen de Nederlanders.

Nog geen twee maanden later, op 5 maart 1637, kreeg Monia Latuarima het droeve bericht te horen dat haar vader dodelijk getroffen was in de strijd tegen de Nederlanders.

Samen met kapitan Matakau verdedigde hij het gedeelte aan de monding van de rivier Wai Ira, toen de troepen van Van Diemen daar landden. Hoewel ze een vrouw was, voelde ze zich verantwoordelijk voor het verloop van de strijd. Het verlies van haar vader, de hoofdkapitan, riep bij haar onvermoede krachten op. Nu had haar volk haar nodig en dat wilde ze tonen. Ze nam het initiatief en begon bevelen te geven. 'Boomstammen hebben we nodig, daar op die helling.' De mannen van haar vader gehoorzaamden zonder te morren. Er was ook geen tijd te verspillen. De Nederlanders waren onderweg naar de vesting. De verdediging moest nu staan. 'Vul alle lege klapperdoppen met as. Leg ze daar neer, achter die wal.'

De Nederlandse soldaten waren optimistisch. 'Nu krijgen we ze op de knieën. De kans is groot dat we de vesting Kitakutu kunnen innemen, want hun kapitan is dood.' Op de berg Alaka volgden de soldaten de moeilijk begaanbare paadjes naar de vesting. Ze ondervonden geen tegenstand. Plotsklaps, zonder dat ze erop berekend waren, klonk er een kabaal. Werden ze nu aangevallen? Of wat gebeurde er? 'Ze gooien klappernoten met as naar beneden', riep een officier. De soldaten raakten erdoor verblind. Er was nog maar weinig zicht. Plotseling werd er gegild. 'Maak dat je wegkomt, boomstammen ...' In volslagen chaos vluchtten de soldaten alle kanten op. Dit hadden ze niet verwacht. Boomstammen denderden naar beneden, alles verpletterend wat op hun weg lag. Tijd om zich te hergroeperen kregen de soldaten niet. Tegelijkertijd hoorden de soldaten een hoge vrouwenstem, die bevelen gaf.

Fanatiek klonk de stem over de hellingen, steeds weer de strijders van de Uli Hatuhaha aanmoedigend om door te vechten. In paniek trokken de troepen van Van Diemen zich terug. Maar al snel keerden de Nederlanders terug.

Voor de strijders op de berg Alaka was het onmogelijk om steeds door te blijven strijden. Ook omdat de Nederlanders de hulp kregen van Alfoeren uit Zuid-Seram. Binnen een jaar verlieten de mensen van Hatuhaha de vesting Kitakutu en vestigden zich in nieuwe dorpen aan de kust.

VERANTWOORDING

Auteur: Xaf Lasomer

Bron: 'Wie is ...?' serie in Papan Tulis, katern van het Landelijk Steunpunt Educatie Molukkers in het magazine Marinjo 1998-2000, gebundeld in 2011

Bewerking/vormgeving: Nanneke Wigard, 2024

Meer weten?

Op de website [Vensters op de Molukse Geschiedenis](#) vind je meer informatie over de periode 1450-1950 en meer verhalen van historische personen

Illustraties:

Tekeningen: Robert Hallatu